

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ Β΄ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΓΑΜΟΥ, ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΚΑΙ
ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

(5 - 6 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2004, Διορθόδοξον Κέντρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς
Ἑλλάδος παρά τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Πεντέλης)

μέ θέμα:

«ΓΑΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ: ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

ὑποβληθέντα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς Σεβασμιώτατον
Μητροπολίτην Φθιώτιδος κ.κ. Νικόλαον ἀπὸ μεταπτυχιακούς φοιτητές*
τοῦ Μ.Π.Σ. «Ποιμαντική Θεολογία καὶ Ἀγωγή» τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς
Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, πού
ἔλαβαν μέρος σ'αυτή.

- Θεωρεῖται σημαντικὴ ἡ συμβολὴ τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν μὲ τὰ πορίσματα τῶν ἐρευνῶν πού μᾶς παρέχουν. Εἶναι ἀναγκαῖο νὰ ληφθοῦν ὑπόψη τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα πού ἀφοροῦν στὰ θέματα τοῦ ἔγγαμου καὶ οἰκογενειακοῦ βίου, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ νέες ἐξελίξεις, χωρὶς ὅμως νὰ ἐλλοχεύει ὁ κίνδυνος τῆς ἐκκοσμίκευσης.
- Ἡ Ἐκκλησία ἀπ' τὴ μεριὰ τῆς ὀφείλει νὰ ἔχει γνώση τῶν νέων ἐξελίξεων πού συντελοῦνται στὴ σύγχρονη ἑλληνικὴ κοινωνία (αὔξηση διαζυγίων - ἄγαμη μητρότητα - χηρεία - αὔξηση ἐκτροπῶσεων - αὔξηση τοῦ μέσου ὀρίου ἡλικίας γάμου καὶ τῆς γέννησης τοῦ πρώτου παιδιοῦ - μείωση γεννήσεων - ἀτεκνία - στειρότητα - ὁμοφυλοφυλία - ἀπαιδευσία - ἄγνοια τῶν μαθητῶν στὰ θέματα τῆς σεξουαλικῆς διαπαιδαγώγησης καὶ τῆς σχέσης τῶν δυὸ φύλων - μείωση ποσοστοῦ γαμηλιότητος - βία - ναρκωτικά - ἀλκοολισμὸς - προβολὴ οἰκογενειακῶν προτύπων ἀπὸ τὰ

---

* Συγκεκριμένα ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ Καθηγητοῦ Α.Μ. Σταυρόπουλου καὶ μὲ συντονιστὴ τὸν Δρ. Θεολογίας Καθηγητὴ Στέφανο Κουμαρόπουλο ἐργάστηκαν οἱ πῶ κάτω φοιτητές καὶ φοιτήτριες: Ἀνδρομάχη Γεωργιάδη, Δημήτριος Γεωργίου, Σωτήριος Μαλαμῆς, π. Δημήτριος Μπελέσης, Eduard Nicolescu, Πέτρος Νίνος, Βασιλικὴ Ντινιαροπούλου, Ἰωάννα Παπαδάκη, Νικόλαος Σταμάτης, Χρυσούλα Χατζηλία. Ἡ Ἀνδρομάχη Γεωργιάδη συνέταξε τὸ τελικὸ κείμενο.

M.M.E. - πολιτικός γάμος - προγαμιαίες σχέσεις - μικτοί γάμοι - οικονομικά προβλήματα - άνεργία - ή εισόδος της γυναίκας στην αγορά εργασίας - συρρίκνωση της οικογενειακής ομάδας - μεταβολές της δομής της συζυγικής οικογένειας κ.ά.).

- Τα παραπάνω δεδομένα δικαιολογούν τον αγώνα της Έκκλησίας για τη διατήρηση της οικογενειακής παράδοσης, τη σταθερή της προσήλωση στη μονογαμία, την έμμομή της στη θρησκευτική ομοιογένεια των συζύγων, την απόρριψη νεοφανών μορφών οικογένειας.

- Δείχνουν πώς η Έκκλησία βρίσκεται αντιμέτωπη με νέα φαινόμενα που δεν είχε συναντήσει στο παρελθόν και για τα οποία καλό θα ήταν να λάβει μέτρα σέ θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

- Απ' την άλλη, όμως, οι πρόσφατες κοινωνικές έρευνες δείχνουν ότι: ο θεσμός της οικογένειας φαίνεται να είναι από τους πιο ανθεκτικούς (θεσμούς) - οι νέοι άνθρωποι σέβονται την οικογένεια - οι δεσμοί μεταξύ των μελών της σύγχρονης οικογένειας παραμένουν ισχυροί - ή θρησκεία διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση των οικογενειακών σχέσεων. Αναμφίβολα όλα αυτά τα δεδομένα διαγράφουν ευόιωνες προοπτικές για το μέλλον της ελληνικής οικογένειας. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαίο να αξιοποιηθούν και να ενισχυθούν από την Έκκλησία.

- Η Ποιμαντική μπορεί να σχεδιάσει μία οικογενειακή χάρτα δεικνύοντας τις ανάγκες της οικογένειας στην κοινωνία. Τονίζεται ή ανάγκη άμεσης χάραξης ποιμαντικής πολιτικής που θα ενισχύσει το γάμο και την οικογένεια. Τα δεδομένα απαιτούν τη διακριτική παρουσία της Έκκλησίας. Απαιτείται συστηματική ποιμαντική δράση.

- Οί αρχές του ποιμαντικού έργου (πρόσληψη-έμπειρία-συνέργεια ή συνεργία-φιλοκαλία) μπορούν να υπηρετήσουν την οικογένεια. Οί λειτουργίες του ποιμαντικού έργου (μαρτυρία-λατρεία-κοινωνία-διακονία) μπορούν να επαναριοθετηθούν με βάση τα νέα δεδομένα γύρω από το γάμο και την οικογένεια.

- Η Έκκλησία με τη διδασκαλία της ισχυροποίησε το γάμο και τον έθεσε σέ ύψηλο επίπεδο. Τόνισε το αδιάλυτο του γάμου, την αμοιβαία αγάπη και αλληλοβοήθεια, την όμοτιμία των συζύγων. Έδωσε στο γάμο πνευματική και έσχατολογική διάσταση τονίζοντας την πορεία τελείωσης και αγιασμού του ζευγαριού και των παιδιών. Τα μηνύματα αυτά είναι χρήσιμο να καταστούν γνωστά στους νέους ανθρώπους, οί όποιοι τις περισσότερες φορές τα άγνοούν.

- Δημιουργεί έντονο προβληματισμό το γεγονός ότι αρκετές φορές από μέρος των πνευματικών υπάρχει ιδιότυπος υποκειμενισμός, ο οποίος είναι επικίνδυνος και ζημιώνει την Εκκλησία.
- Η Εκκλησία οφείλει να δράσει μέσα από τη Συνοδική Έπιτροπή Γάμου, Οικογενείας, Προστασίας του Παιδιού και Δημογραφικού Προβλήματος.
- Είναι επιτακτική ή ανάγκη σύστασης ενός Ινστιτούτου Γάμου και Οικογενείας.
- Θα μπορούσαν να θεσπισθούν στις Μητροπόλεις «σεμινάρια μελλονύμφων» μικρής διάρκειας, ή παρακολούθηση των οποίων θα είναι υποχρεωτική προκειμένου να εκδοθεί ή άδεια γάμου. Αυτά τα σεμινάρια θα πρέπει να καλύπτουν τρεις άξονες: α) θεολογία του γάμου, β) τελετουργική και συμβολική γλώσσα της ακολουθίας του μυστηρίου του γάμου και γ) πνευματικές κατευθύνσεις και άσκητική των συζύγων μέσα στο γάμο.
- Ο ρόλος της Ένορίας και της κάθε Μητροπόλεως όσον αφορά στην καλλιέργεια της εκκλησιαστικής συνείδησης των νέων που πρόκειται να οδηγηθούν στο μυστήριο του γάμου, οφείλει να γίνει με πιο προσιτό και σύγχρονο τρόπο, χρησιμοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία, την πληροφορία μέσω των ιστοσελίδων των Μητροπόλεων και των Ένοριών.
- Θεωρείται χρήσιμο να υπάρχουν στις ένορίες προγράμματα για όλη την οικογένεια, ώστε να ενημερώνονται τα μέλη της για την εκκλησιαστική ζωή και την αντιμετώπιση διαφόρων προβλημάτων στην καθημερινή ζωή.
- Συνεργασία των ποιμένων και των γονέων με ειδικούς επιστήμονες, θεολόγους και μή, έτσι ώστε να δημιουργηθούν κέντρα ενημέρωσης των νέων για θέματα του γάμου και της σεξουαλικής αγωγής των παιδιών.
- Κρίνεται αναγκαίος ο συντονισμός μεταξύ των Κοινωνικών Οργανώσεων και των Ένοριών στο αντικείμενο της προσφερόμενης βοήθειας.
- Οί πνευματικοί πατέρες πρέπει να καλλιεργήσουν μία προσωπική σχέση με τα ζευγάρια που πρόκειται να παντρευτούν και να τους εξηγήσουν το νόημα του μυστηρίου, αλλά και τα δεδομένα της συζυγικής ζωής. Η διαδικασία συμπληρώσεως των εντύπων και των άλλων

δηλώσεων για την έκδοση της άδειας γάμου είναι μία καλή ευκαιρία για τέτοιου είδους ποιμαντικές συζητήσεις.

- Είναι αναγκαίο, επίσης να απενοχοποιηθούν από μέρους των Πνευματικών πτυχές της συζυγικής ζωής, που αφορούν στις πολύ προσωπικές σχέσεις του ζεύγους. Συνιστάται ο χειρισμός τέτοιων θεμάτων να γίνεται με πολλή αγάπη και διάκριση.

- Σήμερα, από την πλευρά των κοινωνικών επιστημών και των επιστημών της αγωγής, υποστηρίζεται πως είναι καλό να εργάζεται ή μητέρα με το έπιχειρημα ό τι είναι σημαντικό να μπορεί να κοινωνικοποιήσει τα παιδιά της σε ένα κόσμο που συμμετέχει και ή ίδια άμεσα και όχι έμμεσα. Η ύλοποίηση αυτής της πρότασης προϋποθέτει τη δημιουργία ανάλογων υποδομών, ώστε να μην υπάρχουν ελλείψεις στην ανατροφή των παιδιών.

- Ίδρυση Κέντρων γάμου και οικογένειας όχι μόνο για την αντιμετώπιση των προβλημάτων, αλλά και για την πρόληψή τους. Ίδρυση Γραφείων που θα ασχολούνται με την κατάρτιση ειδικών στελεχών στα θέματα του γάμου και της οικογένειας - Σχολές Γονέων - Κέντρα μέριμνας και προστασίας άγαμης μητέρας - Βρεφονηπιακοί σταθμοί - Κέντρα επαγγελματικού προσανατολισμού και αποκατάστασης.

- Είναι ανάγκη να διαμορφωθεί ένα δυναμικό μοντέλο ορθόδοξης οικογένειας μέσα από τις εκφράσεις της παραδοσιακής οικογενειακής ζωής.

- Η ελληνική οικογένεια πρέπει να είναι ευέλικτη και προσαρμόσιμη σε ένα κόσμο που αλλάζει. Για να επιζήσει, όμως, πρέπει να προσαρμόζεται στις νέες καταστάσεις, χωρίς να αλλοιώνει τις αξίες της.

- Είναι αναγκαίο να υπάρξει έτοιμότητα διαχείρισης των μεταβολών που οδηγούν στο γάμο, στον ατομικό και κοινωνικό βίο και έτοιμότητα διαχείρισης των θεσμικών και των προσωπικών προβλημάτων που δημιουργεί το διαζύγιο.

- Η εικόνα των Έλλήνων καλλιτεχνών αναφορικά με την οικογένειά μας δίνει μία αισιόδοξη προοπτική. Με τη βοήθεια της Έκκλησίας, της συμβουλευτικής, ή οικογένεια μπορεί να αποκτήσει την αιώνια αξία της, ή οποία φαίνεται στα έργα των καλλιτεχνών.

- Τα οικογενειακά πρότυπα που προβάλλονται μέσα από την εικαστική αποτύπωση στην τέχνη και που προβάλλουν ένα υγιές μοντέλο οικογενειακής ζωής, σύμφωνα με τα χριστά ήθη, θα πρέπει να

ἀξιοποιηθῶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὡς παράδειγμα γιὰ ὅλους μας. Θὰ μπορούσαν νὰ ἀποτελέσουν μία πολὺ καλὴ ἀπάντηση σὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀντιπρότυπα ποὺ καθημερινὰ μᾶς βομβαρδίζουν ἀπὸ τὰ Μ.Μ.Ε. Ἡ Ἐκκλησία θὰ πρέπει νὰ ἀντιπροτείνει καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴ μεριὰ τῆς τὰ δικά της πρότυπα γιὰ τὸ γάμο καὶ τὴν οἰκογένεια, καὶ γιὰτί ὄχι μέσα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν τηλεόραση.

- Ἡ ὀρθόδοξη παιδεία μπορεῖ νὰ θωρακίσει τὸ ἄτομο, ὥστε νὰ ἀποκτήσει ἀντιστάσεις σὲ ὅλα τὰ ἐπιβαλλόμενα πρότυπα καὶ μοντέλα ζωῆς. Ἡ λύση δὲν εἶναι νὰ μὴν βλέπουμε τηλεόραση ἢ νὰ μὴν πηγαίνουμε κινηματογράφο, ἀλλὰ νὰ ξέρουμε νὰ κρίνουμε τί πρέπει καὶ τί εἶναι ὠφέλιμο νὰ δοῦμε γιὰ μᾶς καὶ τὴν οἰκογένειά μας.